

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—UD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Fiouie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

„Astra“ în criză

Adunarea generală a „Asociațiunii“, convocată pe 6 și 7 Octombrie la Turda, promite să fie interesantă și, va trebui să fie, importantă.

Și încă de astădată nu prin serbările cari o însoțesc. Desvelirea statuei lui Dr. Rațiu și marea expoziție agricolă ce se pregătește, oricât ar atrage urea aminte, nu vor putea trece pe planul al doilea partea de obicei seacă și somnoroasă a programului obișnuit. Discuțiunile cari se vor învinge asupra diferitelor rapoarte ale comitetului vor trebui să se încheie anul acesta cu hotărâri îndrăznețe, privind însăși ființa și rosturile instituțiunii.

Nu este, anume, taină pentru nimeni situația mai rău decât critică în care se găsește venerabila matronă a culturii noastre, căreia aerul de după războiu, pe cât se vede, nu i-a priit.

Mai întâi, nu s'a știut afla în lumca cea nouă. N'a găsit directivele nici stimulentele unei viguroase acțiuni de înnoire a interesului cultural. „Nouile orizonturi“ cari s'au promis acum câțiva ani, au rămas pe hârtie. În lipsa lor, activitatea anacronică a „Astei“ a slăbit îngrijorător. Numărul membrilor, cari ar trebui să fie milioane, s'a redus la sute. Despărțimintele, cu foarte puține excepțiuni, dorm somnul dreptilor.

Totuși bugetele „Astei“ au crescut impunător. Dar nu din contribuția membrilor, cum ar fi firesc, ci din daniile statului. La rândul lor, milioanele se topesc în foarte încărcatul aparat administrativ, ajungând numai în mică măsură să se transforme în lumină. Pentru sat, în special, unde ar fi trebuit să se concentreze toate grijile „Astei“ de după războiu, s'au dat sume deodreptul derizorii.

Acțiunile însepute cu mare valvă dincolo de hotarele Ardealului, în special în Basarabia, au dat greș.

Impărțirea puterii conducătoare între comitetul din Sibiu și secțiunile din Cluj încă s'a dovedit dăunătoare. Sporește și ea tensiunea din sinul conducerii, apăsută și altfel de svârcolirile politice ale președintelui.

Pe deasupra, anume încurcături la administrarea banilor societății, cari au provocat înscrierea la ordinea de zi a unui „raport asupra revizuirii socotelilor pe mai mulți ani din urmă“, au struncinat și această latură a creditului ei.

Adunarea dela Turda va trebui să caute principile dezastrului spre care merge „Astra“ anilor din urmă, să statorească răspunderile și să ia hotărâri energice de îndreptare. Membrii comitetului, dintre cari unul, d. O. Ghibu, a scris anul trecut o carte voluminoasă despre stările dela „Astra“ au și interesul și datoria de a începe o viguroasă ațiune de limpezire și îndreptare a nenorocitei situațiuni de azi.

Este vorba de cea mai frumoasă moștenire culturală a noastră. Păstrarea și dezvoltarea ei e datorie națională, care nu se poate lăsa influențată de mici interese și susceptibilități personale.

A. G. R. U. la Roma

— Chiemare la un mare pelerinaj românesc în cetatea eternă —

Italia este cel mai grandios muzeu și cea mai venerabilă școală a omenirii. Natura, istoria și arta au îngâmădit aici, pe întrecute, amintiri fără număr și podoabe fără seamăn.

Vraja atâtor comori atrage, an de an, valuri nesfârșite de pelerini pioși și cercetători neodihniți din toate părțile lumii. Și dacă volume nu ajung să înregistreze măcar frumusețile privite în fuga alor două săptămâni, unde-i peana măiastră care să poată turna în slove cutremurarea sfântă a sufletelor cuprinse de tainele Romei eterne?!

Anul acesta, în deosebi, neamurile lumii toate și-au dat întâlnire în veșnica cetate a creștinătății. Urmașul lui Petru, Papa Pius XI. împlinind 50 de ani de preoție, a deschis largi porțile darurilor chivernisite de vicarul lui Hristos, împărțind binecuvântările jubileului tuturor acelor, cari cu inimă înfrântă se vor închina la mormintele apostolilor. Această împrejurare, sporită cu bucuria unică de-a putea vedea pe marele prinșonier de ieri stăpân suveran în noua „Cetate a Vaticanului“, duce mulțimi neobișnuite de pelerini spre malurile Tibrului.

Legeți de Roma mai mult decât alții, prin sânge și credință, noi Români nu putem lipsi dela această măreață întâlnire a popoarelor. Participarea noastră, impunătoare, demnă, la bucuria universală este mai mult decât o dorință firească a sufletelor: este un interes național. Aceia cari știu cântări imponderabile și își dau seama de felul cum se creiază legăturile sufletești dintre neamuri, vor admite fără ezitare acest adevăr.

De aceea salutăm cu toată căldura inițiativa luată de AGRU-I nostru atât de tânăr și atât de înțelegător al misiunii sale. Nici că se putea un botez mai frumos al unei activități de mari nădejdi decât această închinare la mormintele martirilor și binecuvântarea ce li va da cu dragă inimă locșiiilor lui Hristos.

Suntem siguri că acest întâi glas de chiemare al lui nu va răsună în pustiu. Nu-i unul între noi, care din copilărie să nu alinte dorul de-a vedea țara legendară a străbunilor, de-a rosti o rugă la mormintele apostolilor, de-a se înfiora în umbra însângerată a catacombelor, de-a privi din înălțimea Vaticanului icoana grandioasă a bisericii pe care porțile iadului nu o vor învinge.

În condițiuni, materiale și morale, incomparabile AGRU, ne oferă cel mai bun prilej pentru împlinirea acestui vis. Să nu-l scăpăm!

În nădejdea sigură a reușitei deplin asigurate, lăsăm să urmeze „Apelul“ lansat de AGRU către toată obștea creștinească a acestei țări, fără deosebire de confesiune:

În anul acesta toate națiunile din lume aleargă pe întrecute la Cetatea Veșnică, pentru ca să se închine în strălucitele basilici, pe cari pietatea creștinească le-a înălțat deasupra trupurilor glorioase ale Apostolilor, în catacombele, a căror turfă este înmuiată în sângele milioanele de martiri.

Acolo, de pe cele șapte coline pe cari se înalță Capitala lumii creștinești, putem vedea, cu ochii răpiți de măreția spectacolului unic, contopirea tuturor neamurilor pământului în dumnezeiasca unitate a credinței, sub blânda ocârmuire a aceluiaș mare Păstor al tuturor oilor lui Isus; acolo putem asista la minunea Rusaliilor, auzind cu urechile proprii cum credința propovăduită de Petru răsună dela marginile pământului până la margini, înțelegându-o fiecare neam în limba sa.

Aleargă la Roma popoarele, ca să admire creațiunile de artă, pe cari geniul creștinesc le-a inspirat celor mai mari pictori, sculptori și arhitecți, cu cari se mândrește omenirea; aleargă națiunile culte, ca să contempleze realizările unei culturi apuse, dar rămase în ruinele sale ca o vie dovadă a geniului poporului roman, care cu sabia și cu tablele legii a întemeiat împărăția cea mai mare din câte au ființat vreodată pământ.

Pe noi Români ne chiamă la aceste locuri și glasul sângelui, ne invită columna lui Traian, ne atrage și iubirea față de un neam atât de aproape înrudit cu noi prin limbă și sânge. — Neamul nostru, prin Concordatul ce l-a încheiat cu Sfântul Scaun Apostolic, a recunoscut suveranitatea căpeteniei catolicismului. Este just ca și noi, în semn de recunoștință pentru soliditatea ce acest părinte universal o are față de noi, să alergăm alături cu celelalte neamuri, ca să luăm parte la jubileul său sacerdotal de 50 de ani, pe care toată lumea-l celebrează cu bucurie.

Drept aceea Asociația Generală a Românilor Uniți, a hotărât să organizeze, pe ziua de 15 Octombrie a. c. un mare pelerinaj național, la care invită pe toți Români fără deosebire de confesiune și în mod deosebit pe intelectualii noștri, oferindu-le tuturoara avantajile obținute dela Comitetul central din Roma. Și pentru ca să poată participa mai ales profesorii, anunțăm, că dela ministerul instrucțiunii publice ni-s'a pus în vedere acordarea concediului necesar pe seama tuturor profesorilor, cari vor să ia parte la acest pelerinaj.

I. Programul. În ziua de 15 Octombrie ora 10.56 va fi plecarea dela Jimbolla. În 16 Octombrie orele 8,25 sosire la Fiume; la ora 13 plecare cu vaporul la Ancona, unde vom sosi la ora 22,15 în 16 Octombrie. — Sub tot timpul petrecerii noastre în Italia vom fi

găzduiți și călăuziți de comitetul central. În program este luată vizitarea următoarelor orașe: *Loretto, Assisi, Roma, Firenze, Bologna, Padova, Venezia*. Iar pentru aceia, cari din Roma vor voi să mai facă o excursie la Napoli, s'a plănuțit încă o călătorie facultativă la *Cassino-Napoli-Pompei*. Din Italia întoarcerea va fi prin *Postumia, Kotoriba, Budapest* și B. Keresztes.

S'a plănuțit, în afară de vizitarea monumentelor din singuraticile orașe, și luarea contactului cu universitățile și marii savanți italieni și ținerea unor conferințe, prin cari să ne facem cunoscute obiceiurile, instituțiunile și progresele noastre românești pe terenul cultural, religios și național. — Intrucât ar fi cu putință, am dori să putem duce cu noi și corul profesorului Hubic, spre a face câteva producțiuni artistice.

II. Costul. 1. Călătoria în afară de Italia, la dus și întors: clasa I Lei 5500; clasa II Lei 5000; Clasa III Lei 3000.

2. În Italia itinerarul coprinzând și excursia facultativă la Napoli: clasa I Lei 16.000; clasa II Lei 11.500; clasa III Lei 8500.

În prețurile pentru Italia sunt coprinse biletele feroviare, viftul, cvartirul, transporturile din Roma și alte orașe, vizitele muzeelor, catacombelor etc. Găzduirea pelerinilor în Italia se va face în instituttele religioase pentru clasa III, iar pentru clasa II și I în pensioane sau hoteluri bune. — *Petrecerea în Italia va fi răzătoare.*

III. Condițiunile de înscriere. Doritorii de a lua parte la acest pelerinaj trebuie să se anunțe la *canonicul Dr. Grigorie Pop, Oradea, Episcopia unită* și să trimită simultan și sumele corespunzătoare clasei alese, cel mai târziu **până la 30 Septembrie 1929**, indicând clasa, vârsta aproximativă, gruparea de familie. La anunțare fiecare va avea să-și trimită *fotografia* pentru pas-port. Costul vizelor pentru Iugoslavia și Ungaria se va plăti ulterior. După ce vom cunoaște numărul pelerinilor, vom încerca să obținem reduceri și la celelalte vize, precum și pe căile ferate Iugoslave și ungare, în care caz se vor opera restituțiunile cuvenite.

Niciodată pelerinaj român în condițiuni atât de avantajoase nu s'a făcut încă, și niciodată atâtea motive nu ne-au îndemnat să

cercetăm leagănul neamului și al credinței noastre, ca acum, precum niciodată nu ni-s'a oferit un așa de bun prilej de a ne afirma în fața lumii civilizate, ca acum, când toate neamurile se întâlnesc în Cetatea Veșnică.

Nimeni să nu scape acest prilej. Cu toții: **LA ROMA!**

Comitetul organizator.

Progromul din Palestina. Țara sfântă în care a răsunat graiul de pace al lui Isus, a fost din nou teatrul unor tulburări sângeroase. Ura îndârjită dintre arabii musulmani și evreii acaparatori a izbucnit cu furie sălbatică lângă străvechiul „zid al plângerilor“, cuprinzând în vârtejul ei toată țărișoara.

O statistică oficială constată că până la 31 August au fost uciși 83 musulmani, 4 creștini și 109 evrei, iar răniți internați în spitale: musulmani 122, creștini 10, evrei 183.

Acum după ce ordinea pare a fi restabilită Anglia, sub tutoratul căreia stă țara sfântă, ca să îplinească toate formele, a orânduit o anchetă parlamentară, care să caute pricinile și să stabilească răspunderile.

Ar fi prematur a face prognoștici asupra rezultatului viitoarei cercetări oficiale. Sigur e însă de pe acum, că ea se va sfârși ca toate anchetele: va osândi câțiva mărunți și nu va atinge pe marii vinovați. Ea nu va putea doar stabili vinovația Angliei, de pildă, atitudinea politică a căreia, foarte calculată și șireată, are partea întâi în răspunderi.

Nu va osândi, de sigur, nici celalalt factor inițiator și provocator al nenorocirilor: sionismul. „Osservatore Romano“ are dreptate, scriind: „Nu religia lui Israel, ci politica sionistă este aici semnul contradicțiunii. *Politica sionismul uisamândă vânt și seceră furtună!* Dar își vor revizui marile puteri atitudinea față de această mișcare, atât de utilă pentru anumite manevre politice? Greu de crezut. Doar Sf. Scaun nu odată a semnalat primejdiile ascunse în situația irațională și nenaturală creată în Palestina prin sforăriile politice interesate. Măcelul de acum nu s'ar fi produs dacă ar fi fost ascultat acest glas adânc cunoscător al stărilor din Palestina.

Ofensiva noastră

— Câteva lămuri la precizările „Curentului“

(—) Două tipărituri fără importanță luat, în ochii vigilenți ai unor străjeri ortodocși proporțiile măgulitoare de „ofensivă catolică“. În numărul nostru trecut am ținut să potolim această alarmă nemotivată și să domolim un judecări fără teme, cari făceau vinovat cismul de calitatea literară a unui „memorandum“ clandestin.

Revenind asupra explicațiilor noastre, N. Crainic, în „Curentul“ din 19 Sept. mărturisește că era mai dinainte convins de neamstecele bisericii noastre în răspândirea publicațiilor incriminate; voia totuși să știe ce zice biserica unită despre o astfel de propagandă.

Deși nu avem calitatea de „oficios“ am avut prea multe buclucuri pe această temă decât să nu o punem la punc de câteori se cere — d. Crainic nu greșește prea mult luând vorba noastră drept răspuns al bisericii unite în chestiunea pretinsei „ofensive“. Nici oficios nu l-aș putea spune altceva. Este doar' vorba de simplă constatare, a căror verificare stă la îndemna tuturor.

Din declarația noastră d. Crainic subliniază un gând: ofensiva catolică nu a început dar va începe când îi va veni momentul. Apoi întreabă dacă „o ofensivă trebuie să însemne neapărat războiu“? Se gândește la lupta religioasă de zece ani dintre ortodocși și unitari pe care o socoate nenorocire națională, funestă și execrabilă. „O singură luptă e azi salutară: lupta contra noastră înșine, adâncirea în patrie și în viață a moniului de învățături și virtuți al bisericii. Să ne vedem păcatele proprii și să le corectăm lăsând pe fiecare să caute singur valoarea de folositoare a diferitelor biserici acasă la el.“

Ne pare bine că suntem de acord cu d. Crainic pe întreagă linia.

Înainte de toate, repetăm, în faza istorică pe care o trăiește neamul nostru astăzi nici un român nu poate avea alt gând decât pacea tuturor. Prea suntem frământați și tulburați, decât să avem vreme de discuții care oricât de ideale și bineintenționate, în perm...

Folța „Unirii“

Înfăia virtute

— File rupte din însemnările unui preot —
de DUMITRU NEDA.

Trufia vieții face parte întregitoare din programul de acțiune al lumii instrăinată de Dumnezeu (1 Io. 2, 16). Apostolul cel mai înverșunat al ideologiei *acestei* lumi, Nietzsche († 1900), propovăduiește urbi et orbi¹⁾, cu brutalitate prusacă, crezul orgolios: „Trebuie să fii făptură superioară omenirii în tărnie, în înălțime de suflet —, în dispreț...“²⁾ Pentru că: „Indrăzniți, nepăsători, batjocoritori, violenți —, astfel ne vrea înțelepciunea“³⁾. Vezi bine că tot înțelepciunea lumii puse întru cel rău (1 Io. 5, 19) și numai această „înțelepciune“ poate sugera o concepție de viață asemenea celei preconizate de făuritorul fioroasei fantome a Supra-omului germano-păgân.

¹⁾ Berlinului, se înțelege, înainte de toate, și celorlalte vizați de cântecul popular:

Du bist verrückt, mein Kind,
Du musst nach Berlin,
Wo die Verrückten sind...

(Își cunoaște sacul petecul).

²⁾ Cf. Fr. Nietzsche: *Antichristul*. București 1920. pag. 19. (Precuvântare). Trad. de G. B. Rareș.

³⁾ Același: *Așa vorbit-a Zaratuștra*. Trad. de Eug. D. Relgis. (No. 27 din *Bibl. Căminul* pag. 61).

Lumina cea neînserată și veșnică, Cuvântul intrupat al Tatălui, ține cu totul alt limbaj: Invățați dela mine, căci blând sunt și smerit cu inima (Mt. 11, 29). Iar noi, aleșii Domnului (Io. 15, 19) nu putem face alta decât să repetăm cu credință tare⁴⁾ și întru sinceritatea inimii smerite, mărturia lui Simon Petru: Cuvintele vieții veșnice tu le ai și noi am crezut și am cunoscut că tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu (Io. 6, 68—69) —, Ție îți vom urma, pe calea smereniei, respingând șoaptele trufiei care spurcă pe om (Mc. 7, 22—23).

Isus Hristos și ieri și astăzi și în vece e acelaș (Evrei 13, 8) Domn al măririi și al vieții, viu și de viață dătător, oricât ar trâmbița vrăjmașii pierirea sa și a operii sale: învățătura creștină, biserica creștină și creștinismul însuși, curat, original, cum a rămas dela întemeietorul său.

Băgueli bolnavicioase nu vor abate nici o inimă creștină sănătoasă de pe drumul smereniei Evanghelice.

⁴⁾ Nietzsche vede în preot „cea mai periculoasă speță de parazit, adevăratul paianjen negru al vieții, care nu mai poate fi suferit să rostească cuvântul «adevăr» nici chiar în vârful buzelor, după ce trebuie să se știe astăzi că «un teolog, un preot, un popă, la fie ce frază pe care o rostește nu săvârșește numai o greșală, ci spune o *minciună*... Pentru Nietzsche cuvântul «creștinism» e un nou-senz, fiindcă, de fapt n'a fost de cât un singur creștin și acela a murit pe cruce. Evanghelia a murit pe cruce». Cf. *Antichristul*. pag. 64—65.

I

Așa zice Domnul: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său (Mt. 10, 24; Lc. 6, 40; Io. 13, 16; 15, 20). Ne ajunge așadar să știm că El s'a umilit până la moartea rușinoasă a crucii (Fil. 2, 6—8) ca să vedem că și noi datori suntem să facem la fel, pentru a fi vrednici să fim învățați. Și de altcum, chiar și în afară de împrejurarea atinsă mai sus, avem și alte teme meieri, destule, spre a fi smeriți. Ce alta aduce oare aminte: 1. sbucnirea noastră din neant la viață, evident, prin singură voință. Aceluia, în carele trăim, ne mișcăm și suntem (Fapte 17, 28), cu excluderea oricărei împreună-lucrări conștii și voluntare a noastră; 2. lumina intelectuală întru lucrarea căreia ni-să limpezesc primele principii imutabile ale adevărului, ale ordinei și ale justiției, într'o lume a schimbărilor de tot soiul; lumină, ce diferențiază om de om în măsura în care se împărtășește de dânsa; 3. absoluta noastră atârnată de Pronia cerească cu tot ce ne condiționează ființarea; 4. păcatele ce ne-au deformat firea și ne-au făcut urgisiți înaintea celui Preainalt; 5. slăbiciunea voinții, întunecimea minții, pottele rele cu funesta moștenire a păcatului strămoșesc, moștenire mărită prin păcatele actuale, adesea zi de zi, ceas de ceas; 6. multele primejdii și curse ascunse ce ne aleșuiesc din toate părțile (aberații de tot felul, necredința sub mii de aspecte, „progres“ material, cu preterarea intereselor spirituale etc.); 7. slujenia

nenta iritație a vieții noastre publice, se transformă în ceartă dăunătoare. Și aici ca pe toată linia, interesele bisericii se indentifică cu ale neamului.

Găsim și noi funest și execrabil războiul religios care ne face atâta rău, fără să folosească nimănui. Ținem să atragem însă atențiunea dlui Crainic asupra unui lucru. Nu vrem să fim judecați, ortodocși și uniți, în bloc, împărțind solomonic vina pe jumătate. Cărțile noastre stau deschise pentru oricare om cinstit. Oricine se poate convinge, că de zece ani nu facem alta decât ne apărăm ființa, atacată cu „topoare“ și „lucrături“ incalificabile.

Cum va fi, când va fi, dacă peste tot va fi o ofensivă catolică, nu știm. Atâta e sigur, că de s'ar întâmpla să-i vină vremea — viitorul cine-l știe? — ea nu se va putea asemăna nici într'o privință cu acest „războiu“ detestabil și nu va utiliza armele lui păcătoase. Nici odată noi nu ne vom descreștiniza pentru a catoliciza pe alții.

Suntem convinși și noi că cea dintâi și cea mai puternică propagandă este aceea a faptelor. Deci întărirea vieții creștine înăuntrul bisericii, adâncirea în patrimoniul ei de învățături și virtuți este suprema poruncă. Mai ales că, fiind vorba de ortodocși și uniți, această adâncire în comoara învățăturilor bisericii va duce automat și la marele gând al unirii. Avem doar același patrimoniu: aceeași Scriptură și tradiție, același ritual și aceeași disciplină. Când le vom cunoaște mai bine și vom avea și curajul de-a trage consecințele cunoștințelor scoase din sfintele moșteniri unirea se va înfăptui dela sine.

Încă ceva, pentruca să fim deplin lămurii. D. Crainic știe că în materie religioasă este besnă în jurul nostru. În deosebi biserica noastră este foarte puțin și foarte greșit cunoscută. Există o seamă de prejudeții, moștenite din răsăritul vremilor de desbinare, cari fac din catolici papistași urgisiți și din latini „lătine spurcate“. Mai rău: această atmosferă falșă, de ură neînțeleasă și întunecată, se alimentează și acum printr'o campanie de ponegriri sistematice. Nici profesori ai facultății de teologie din București nu pregetă a recurge la această armă rușinoasă. De alții mai mici, nici nu mai vorbim.

Ei bine, crede d. Crainic că noi nu avem nici o datorie în fața acestei situații? Aceea măcar de a da lămuriri, de a împărștia pre-

ca atare, în sine, a mândriei nebune, ce se împotrivesc mai mult ca orice viciu ordinei, rațiunii de a fi și adevărului lucrurilor; 8. rodurile smereniei: ne deschide sufletul lumii lui Hristos și inima harului Său; 9. familiarizarea cu Dumnezeu și cu nemărginirea perfecțiunilor sale; 10. liniștea sufletească hărăzită la Domnul celor smeriți cu inima; 11. depărtarea — ca să zicem așa, — la care ne aflăm, în această vale a lacrimilor, de obiectul doririlor noastre, noi cei atât de expuși riscurilor de propria-ne slăbiciune; 12. temerea de judecata dreaptă a lui Dumnezeu) — da, toate acestea ce alta ne aduc aminte, decât că avem totatătea motive de a fi smeriți aievea, nu numai de formă?

Sfințire de biserică. Sâmbătă și Duminică, 21 și 22 Septembrie, se va face de către P. S. Iuliu al Gherlei, cu pompa obicinuită, sfințirea noii biserici din Cociu. Un banchet și, seara, petrecere cu dans vor încheia festivitățile, la cari este invitat jurul întreg.

5, Cf. W. B. Ullathorne O. I. B.: Humilité et Paix. Paris. 1923. (Collection «Pax» vol. IX). p. 44-46.

judecați, de a arăta adevărata stare de lucruri și adevărata învățătură a bisericii noastre, condamnată adese fiindcă nu e cunoscută?!

Noi credem că, împlinind cinstit această datorie, nu facem *nici războiu nici ofensivă, ci operă de luminare* binefăcătoare.

Un început de organizare a preoșimii. În 4 Septembrie c. 50 preoși sătmăreni s'au întrunit în sala festivă a primăriei din Satu-Mare. Cumpănind nevoile pastorației de azi, interesele bisericii și ale credincioșilor, au căzut cu toții de acord asupra necesității unei mai intense activități a preoșimii în agrul moral-cultural, atât de păraginit, al neamului nostru.

Această activitate trebuie stimulată, îndrumată, desfășurată metodic, cu sistem. Este deci nevoie de o organizare a preoșimii în acest sens. De aceea s'a și decretat înființată „Asociațiunea preoșilor români uniți din diecezele Oradea și Gherla a județelor Satu Mare și Maramureș“. Cu mare însufiețire cei 50 de preoși au proclamat președinți de onoare ai noii asociațiuni pe Preasfinții Valeriu al Orăzii și Iuliu al Gherlei. Au ales apoi, cu vot secret, de președinte pe p. Alexandru Breban, protopop în Baia Mare, de vicepreședinți pe Romul Busila și Pompiliu Tâmaș, de secretari pe Ioan Turdeanu și Emil Negruțiu, de casier pe Gavril Pop, bibliotecar Petru Herțeg, cenzori prot. Ioan Tarța, Ioan Doboși și Nicolae Breban.

Corespondența mai lungă, din care reținem aceste informațiuni, nu ne lămurește asupra felului cum are de gând să lucreze noua organizație, nici asupra mijloacelor ei de acțiune. Sperăm că faptele ei ne vor lumina în curând mai mulțumitor decât orice vorbă.

Și până atunci nu putem avea decât cuvinte de încurajare pentru acest început norocos. Ideea „organizării preoșimii“ se tot agită, cu intermitențe, de zece ani de zile. Nu a putut lua forme concrete, fiindcă nu era studiată suficient și înșiși protagoniștii ei nu știau precis ce vreau. O încercare pripită de realizare: congresul de tristă amintire dela Cluj, i a creiat o atmosferă nu tocmai prielnică.

În altă formă, cu alt gând și alt sens preoșimea sătmăreană caută să dea viață aceluiaș gând. Să nădăjduim, că de astă dată a găsit calea cea bună, pe care va putea merge întreaga noastră preoșime.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe p. Ștefan Pop, directorul liceului de băieți, asesor consistorial. — Felicitările noastre!

— Acelaș a numit pe clericii absolvenți Ștefan Cârnațiu și Aurel Motoc practicanți la oficiul arhidiecezan.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe p. Valentin Copos din Bobota protopop actual al tractului Șamșod, iar pe p. Alexandru Florean, paroh la Larga.

Anul preparator universitar. Zilele acestea ministerul a dat decizia prin care regelementează »anul preparator«, devenit necesar prin reducerea liceului la 7 clase. Anul preparator va funcționa pe lungă facultățile universităților. Programul cuprinde cursuri, conferințe, lucrări de laborator și excursiuni științifice. Indiferent de specialitatea aleasă, toți studenții anului preparator vor urma un curs de istoria științelor ce alcătuiesc facultatea respectivă, cursuri de franceză și germană și 2 cursuri de specialitate, alese de facultate. În lunie se va da examen obligator, riguros. Cei căzuți pot

repetă anul următor, ori se pot înscrie la cursul preparator al altei facultăți. Studenții anului preparator vor plăti 3000 de lei taxă de studiu, 3000 lei taxă de laborator și 600 lei taxă de examen. Cursurile încep la 1 Noembrie și se încheie la 31 Maiu.

Un sat preistoric. Săpăturile făcute în comuna Jilava, lângă București, au scos la iveală rămășițele unui sat preistoric. S'au desvăluit, între altele, câteva locuințe, sub dărâmurile cărora s'a găsit întregul inventar casnic al acelei vremi: idoli de lut, vase, strecurători de pământ ars, unelte și arme de os și cremene. Se află și câteva bucăți din cel dintâi metal folosit de om: arama. Locuințele aveau forma bordeelor noastre, făcute din pari înfipti în pământ și împletituri de nuele. Uneltele găsite denotă, că locuitorii aveau un început de industrie textilă și agricultură. Cultura dela Jilava, înrudită cu cea dela Sultana, Cernavoda, Cucuteni și Arișd, având asemănări stilistice cu al doilea strat de cultură din Troia, este dela sfârșitul epocii mai nouă a pietrei.

Uzinele „Ford“ în România. Gazetele anunță că o mare greșală a guvernărilor trecute e pe cale să se îndrepte. Uzinele «Ford» încercaseră, anume, să-și construiască o mare uzină centrală pentru întreg orientul în unul din porturile noastre. Oferta a fost însă respinsă și Ford a făcut uzinele la Constantinopol. Acum se spune, că a început noi tratative cu actualul guvern, cu cele mai bune șanse de reușită. Dacă acordul se va încheia, Ford va edifica întreg portul Constanța și se obligă a furniza cetățenilor români mașini și tractoare cu preț foarte redus. Nu mai trebuie să stăruim asupra însemnătății acestor tratative, cari vor putea da țării o foarte însemnată sursă de bogăție și prosperare.

Locale. Duminică viitoare, a 2-a după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală p. Ioan Popu-Câmpeanu, prof. al liceului de băieți.

— Cu deschiderea școalelor, orașelul nostru a recăpătat adevăratul său aspect de cetate a școlarilor. Constatăm cu mândrie că vechile noastre vetre de lumină nu-și pierd puterea de atracție. Cu tot numărul prisositor de școale similare ce ne înconjoară în imediată vecinătate, și cu toată criza generală care se resimte pretutindeni, liceul nostru de băieți a înscris 516 elevi, liceul de fete 250, școala normală de băieți 141, iar școala normală de fete 172.

— Publicul Blăjan și în deosebi tineretul școalelor noastre, va avea o mare bucurie: la iarnă *catedrala va fi încălzită*. Contractul pentru încălzirea centrală cu aer cald a monumentalului nostru locaș de închinare s'a încheiat și are și aprobarea Ordinariatului. În zilele acestea încep lucrările, cari trebuie să fie terminate prin Noembrie. Paralel cu această înnoire de mare importanță, în acelaș locaș se lucrează și la înlocuirea *vechiiului pavaj* de piatră tocită și prăvoasă cu altul modern, din cărămidă mărunță, cehoslovacă, în deseme de toată frumuseța. Lucrările trebuiesc isprăvite încă în toamna aceasta.

† **Maria Jivanca**, soția p. Mihai Jivanca din Lugoj, a adormit în Domnul Joi 12 Septembrie c. în anul 46 al vieții. — Fie-i partea cu dreptii!

Un comunicat al »Astrei«. Ni-se cere publicarea celor ce urmează:

În urma unor svonuri reveritoare la administrarea casieriei „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“ din Sibiu, comitatul central al acestei societăți a dispus prin contabili experți revizuirea și verificarea gestiunii financiare a societății dela 1 Ianuarie 1919 până la 31 August 1929.

Comitetul a luat la timp măsurile de cuviință, prin cari s'a asigurat restituirea integrală a acestei sume în proprietatea societății, aplicând totodată sancțiunile indicate.

Constatăm, că toate fundațiunile și fondurile „Asociațiunii“ sunt absolut neatînse și administrarea

lor se face în deplină consonanță cu literele fundamentale și cu menirea acelor fundațiuni și fonduri.

Verificarea gestiunii financiare a constatat, că toate subvențiile și ajutoarele date dela Stat ori din alte părți cu începere dela 1 Ianuarie 1919 și până în prezent au intrat la „Asociațiune” și au fost întrebuințate spre scopurile culturale ale societății.

S'au introdus noi norme de cassierie, cantabilizare și controlare în așa fel, că în viitor sunt excluse orice iregularități în administrarea averii „Asociațiunii”.

Din ședința Comitetului central, ținută la Sibiu în 11 Septembrie 1929. V. Goldiș președinte, Romul Simu secretar.

Telefonul „Unirii”

D. Bucur:ști. După informațiunile ce avem, vestea este adevărată: cursul de 5 ani la teologie noastre nu se va introduce anul acesta. Acum s'au primit pe anul I. mulți bacalaurați cu 8 clase de liceu, cari nici la universitate nu sunt obligați să facă un curs pregătitor. Și nu-i imposibil ca o nouă lege a învățământului secundar să reintroducă clasa VIII. la licee, așa cum cere majoritatea covârșitoare a corpului didactic. În acel caz nu ne-am mai putea gândi la o lungire a studiilor teologice peste 4 ani. — Nici în ce privește programul studiilor nu se vor face, anul acesta, schimbări mai însemnate. O reformă a învățământului teologic se impune, de sigur. Proiectul este și gata, dat spre studiu corpului didactic dela academiile noastre. Viitorul an școlar va începe, cu anul I. după noul program, care până atunci va avea și aprobarea corului Episcopesc.

„Patria”. Cluj. Este bine și frumos că v-ați deschis coloanele pentru probleme bisericesti. N'ar strica însă să cereți colaboratorilor mai mult discernământ. În special, nu-i mai lăsați să crie lucruri pe cari nu le știu. Cum e cazul cu alegerea mitropolitului de Alba-Iulia, din numărul 205. Dacă s-ar fi informat mai bine, colaboratorul dv. ar fi putut afla, că nu acum se descopere... America. Episcopatul român unit nu ar trebui să se gândească la alcătuirea unei legi electorale mitropolitane în anul 1929, de dragul articolului dlui S. P. S' a gândit de ani de zile, e gata și proiectul, s'a discutat în conferințe episcopesti, se discută cu Roma, se caută modalitățile de-a alege în viitor și pe episcopi, etc. etc. A trage deci într'una clopotele cu »drepturile unirii primejduite» fiindcă așa »se spune» pe stradă, a afirma că după 1918 »nu s'a mai gândit nimeni» la lucruri cari formează una din preocupările de căpetenie ale celor chemați — cari însă cunosc chestiunile ceva mai temeinic, purced cu socoteală și, mai ales, nu țin să le lege de nasul tuturor — înseamnă a-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala și a da lecții în materie pe care însuși nu o cunoști.

F. Lugoj. Ne-am întrebat și noi dacă într'o revistă bisericască se potrivește, o rubrică de »haz și glume». Adevărat că o avea și »Egyházi Közlöny» de pe vremuri, dar asta nu poate fi socotită cinozură inapelabilă. Dacă însă este, trebuie să fie bună. Altfel hazul produce necaz și gluma bucluc. Istoria celor doi părinți din numărul ultim, de pildă, cari beau spirit fără să observe, a reușit să necăjască: pe cititori, fiindcă nu are spirit; pe preoți, fiindcă nu prea le face cinste și, în urmă, R. M. S-ul, fiindcă pare a-și bate joc de tăria produselor lui. — De aceea suntem de acord: revista nu și-ar pierde »hazul» și folosul, suprimând rubrica glumelor necăjite.

Biserica gr.-cat. Mănăstur-Copalnic. Pe anul curent fiind achitat abonamentul, suma trimisă am contat o în abonamentul anului viitor.

Dr. D. Cluj. Am primit 500 Lei. Din această sumă, 300 Lei am trimis Mănăstirei dela Lupșa, conform avizului.

P. Bădești. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent. Adresa am corectat-o.

P. Cluj. Prin «U. P.» am primit suma de 200, abonament pe anul curent.

N. Gheorgheni. Chităm primirea abonamentului pe o jumătate de an.

M. Dragșira. Am primit 200 Lei, abonament pe 1929.

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate
Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; vopsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stârpiri de insecte.
Dezive gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

17-2

SE CAUTĂ

pentru toate localitățile

PERSOANE

ca conducători de filiale. Cunoștințe speciale, depozit și capital rulant nu sunt necesare.
Venit lunar cca 200 dolari.

NOVELTY COMPANY

Valkenburg (Olanda)

(999) 1-3

FRANCO-ROMÂNĂ

societate anonimă de asigurare din București

CAPITAL ȘI REZERVE LEI 94.000.000

PRIMEȘTE: orice asigurare de viață și zestre, incendiu, ghiață, accident, furt și spargere, de transport și marfă cu condițiunile cele mai moderne și avantajoase.

BONIFICA: parțial sau întreg după asigurarea făcută din nou, taxele pierdute de asigurare de viață, ordinală sau grupală, sistate de orice societate. (Baza bonificării 2 cor. la leu)

Asigurările primește și servește cu lămuriri

Reprezentanța generală a noastră pentru orașul și jurul Blaj

Banca Generală de Credit S. A. sucursala Blaj

Telefon Nr 11.

Telegrame: CREDIT.

La filiala din Cluj, Calea Regele Ferdinand 13
a firmei

GROMEN și HERBERT

Vă puteți prevedea cu țesături, postavuri și învelitoare de toamnă și iarnă,
cu prețuri foarte scăzute.

O mare catitate de stofă am scăzut-o dela 620 Lei la 380 Lei și dela 720 Lei la 450 Lei

Mare alegere în postavuri netede și cu modele

Secție deosebită și foarte bogată de

covoare persane de mașină

(682) 2-2